UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Si quis alteri vel sibi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

includitur ſub eodē libello, ſecus ſi petatur res ſingularis, qḋ tene mē
3 ti. ¶ † Querunt doc.[a] pone quod vēditor ꝑmiſit defendere de iure
4 ⁊ de facto, nūquid teneatur etiam defendere a violentia: pone etiā
ꝙ emptor nō audet ire ad poſſeſſionem, vel non poteſt eam retinere
propter impetum potentioris aduerſarij, nunquid vēditor tenetur
eum defendere armata manu, ſi hoc eſt ei poſſibile, ⁊ facile? dicunt
doct. ꝙ nō: q2 nō videtur promiſiſſe factū alienū: vt. l. ſtipulatio iſta.
poſt prin. ff. de ver. obli. quia iſte eſt caſus fortuitus. vnde nō eſt de
natura contractus nec eſt ſententialiter enumeratus. vt. l. ſed ⁊ ſi
quis. §. queſitum. ff. ſi quis cau. ⁊ quia nomen de facto poteſt intelli
gi pluribus modis. ¶ Unde in dubio non comprehendit id quod
eſt contra naturā contractus: vt. ff. qui po. in pig. hab. l. inſulam. de
dam. infec. l. damni. §. j. ⁊ de vſuris. l. ſi ſtipulatus. §. j. Idem ergo ef-
b fectus eſt ſi dictū eſſet, promitto[b] te defendere de iure ⁊ de facto,
quia verba debēt intelligi ciuili modo: vt. ff. de ſer. l. ſi cui. Sz Bar.
in. d. l. ſtipulatio iſta in prin. dicit ꝙ hoc eſt verum, niſi cauſa ⁊ ori-
go iſtius impreſſionis eſſet ipſe venditor, quod eſt verum, ſi tempo-
re contractus inerat iſta cauſa: ſed ſi poſtea ſuperuenit, tunc fortui-
4 ti caſus nō veniunt in cōtractu. vt. d. l. Lucius. ¶ † Quero. quid ope
rabuntur iſta verba de facto? Reſpon. quia in iudicio debebit de-
fendere de iure cū facto, nā liti ſiſtere, ⁊ expenſas facere tenebitur,
quod eſt facti. Item ſi res euincatur per iniuriam iudicis, per iſta
verba tenebitur de euic. ſcdm Richar. malumb. ⁊ Cy. Ad iſtud qḋ
c dicunt de iniurioſa ſentētia, aduerte[c] implicat contradictionem ad
predicta, quia iniurioſa ſententia dicitur caſus fortuitus: ergo non
venit in cōtractu, niſi exprimatur. Quare hoc vltimum reprobo, niſi
venditor ſit in culpa, quia non appellauerit: vt no. in. l. emptorem. in
prin. ff. de act. emp. ⁊ ibi eſt glo. no. qḋ eſt etiam in ciuilibus cauſis:
etiam in notorio appellatur, licet finaliter appellans debeat succū-
bere, tamen interim Iudex a quo nō poteſt exequi, quod tene men-
5 ti. ¶ † Poſſet[d] hic queri de ſtipulatione: habere licere, quod tantū
d eſt dicere quod de iure habere licebit, niſi ſtipulator ſit talis pſona,
cui nō conueniat ius, ſed factum: vt. ff. de verb. obl. l. ſtipulatio iſta. §.
hi qui ſunt. ⁊. §. hec quoque. nam verba cōtractuum intelligūtur ſm
perſonam cōtrahentium, ſcilicet prout qualitati perſonarū poſſunt
adaptari: ⁊ idē in vltima voluntate: vnde verbum habere licere, rela
tum ad monachū, intelligitur ſm exiſtētiam facti: vt no. ff. ad treb. l.
Lucius. §. tres heredes. in gl. que incipit. quid ergo ſi monacho. quā
e gl. tene menti. Sed pone[e] quod quidā promiſit de ſuo dato ⁊ facto,
⁊ de ſuo dādo ⁊, faciendo tantum, nunquid contineatur factū here
dis ſucceſſoris ſui? dic ꝙ ſic, q2 illa dictio taxatiua, tantum, venit ad
excipiendum perſonas penitus extraneas, nō autem ad excipiēdos
ſucceſſores: vt. d. l. ſtipulatio iſta. §. ſed ſi ſe obligat. vbi eſt text. ſingu.
6 ¶ ¶ † Item no. hic gl. que eſt. ff. de reg. iur. l. factū. §. nō videtur. vbi di
citur qḋ ſi promitto non facere vim, dz intelligi ꝓpria authoritate,
f ſed iudicis authoritate poſſum.[f] ſecus dico ſi promitterē habere li-
cere, q2 ſi facio iudicis authoritate, teneor ad intereſſe, vel ad penam:
vt no. in. d. l. ſtipulatio iſta. in gl. ſed nonne. ⁊ dic vt ibi.

¶ Si quis alteri vel ſibi ⁊c. Rubrica.

¶ Continua Rubricam vt in glo. ⁊c.

1 ☞ Res empta de pecunia aliena efficitur ementis. 2.

¶ Lex prima.

Si pecunia. Res empta ab vxore de pe
cunia mariti, ab herede ma
1 riti vēdicari nō pōt: ſed ad pecuniā eſt agendū. h. d.
concor. j. eo, l. multū cum ſimi. ¶ † Not. regulam. ꝙ
res empta de pecunia aliena, efficitur emētis. gl. po-
nit plures cōcordātias. ⁊ allegat notabiliſſimas le-
ges. Sz cōtra hoc poſſunt aſſignari quatuor cōtraria. Primū eſt de
milite ex cuius pecunia res eſt empta. vt. j. arbitr. tute. l. tutor. ⁊. ff.
quādo ex fac. tut. l. ij. ⁊ ſimiliter de eccleſia. ſ. de rei vēdica. l. ſi (vt ꝓ
ponis). Secūdū eſt de minore, ex cuius pecunia res eſt empta: vt. j. ar
bit. tutel. l. ſi curator. ⁊. j. quādo ex fac. tu. l. ij. ſimiliter etiā in eccleſia.
Tertiū cōtrariū eſt de re empta ex pecunia dotali: vt. ff. de iure do.
l. ita cōſtante. ⁊. l. res que. ¶ Quartum cōtrarium eſt de re empta ex
pecunia donata per coniugem coniugi: vt. ff. de dona. inter virum ⁊
vxo. l. vxor marito. Sed reſpō. ꝙ ſpeciale eſt in his quatuor caſibus.
nā in primo eſt ſpeciale fauore militis. In ſecūdo eſt ſpeciale fauo-
re minoris, ⁊ eccleſie. In tertio eſt ſpeciale fauore dotis. vel q2 ita
placuit viro ⁊ vxori, qḋ fieret permutatio de pecunia in aliā rem. In
quarto eſt ſpeciale in donatione inter cōiuges: quia quatenus dona
2 tarius eſt locupletior, reſtituere tenetur. ¶ † Aduerte. ego plene dixi
de iſta materia in. d. l. ſi (vt proponis). ſ. de rei vend. vbi videas. nā
ibi eſt ſpeciale fauore militis, quādo res empta per adminiſtratorē
militis, ſuppreſſo nomine officij, emendo nomine proprio: ſed in. l. ſi
curator. ⁊ in. l. ij. quādo ex fact. tut. eſt ſpeciale.
quādo res eſt empta per adminiſtratorē mi-
noris, vel eccleſie, ſuppreſſo nomine officij. emē
do proprio nomine, ⁊ eſt ratio: quia iſti admi
niſtratores tenentur conuertere iſtam pecu-
niam in emptionem prediorū pro domino, nō
pro ſe: vt. l. Ita autem. in prin. ff. de adminiſt.
tut. non autē idem eſſet in procuratore maio-
ris: vt no. j. in vlti. gloſſ. in princi. ¶ Item non
g eſſet idem in ſocio omnium bonorum.[g] quia ſi
emit de pecunia cōmuni proprio nomine, ſi-
bi ſoli acquirit, licet teneatur ad pecuniam re
ſtituendam: vt. ff. de adminiſtra. tuto. l. Titiū
⁊ Meuiū. ⁊. ff. pro ſocio. l. ſi quis ſocietatem.
ita dicit gloſſ. not. ergo ſi fratres ſtant ſimul,
⁊ ſunt ſocij omnium bonorū: tamen quod vnus
queſiuit ſeorſum pro ſe ſolo, non queritur alte
ri, licet queſitum ſit de pecunia communi ſe-
cundum iſtam gloſſ. quod eſt verum ipſo iure:
tamen per actionem pro ſocio tenetur cōmu-
nicare vt. d. l. ſi quis ſocietatem. ij. reſpon. po-
teſt ergo ſocius duas vias eligere, vel pecu-
niam repetere, vel ad communicādum agere:
facit. ff. ſi certum peta. l. ſi ſocius. Nō ob. §. alte
ro. q2 ibi ſocietas erat finita morte, licet dura-
ret communio rerum: ſed ad quid eſt vtile ſci
re iſtam differentiam, vtrum ipſo iure vel ope
actionis pro ſocio? reſpō. quia ſi interim alie-
naret, in alium transferret dominium. ⁊ non
poſſet nouus emptor conueniri: quando res
non eſt communis, ſed communicanda: quia
perſonalis actio non ſequitur fundū: vt ſupra
de act. ⁊ ob. l. enm cui. ⁊ facit. j. eod. l. qui alie-
na. ⁊. ſ. titu. j. ſi ancillam. ⁊ ideo dico ſi in teſta
mento habeat rem quam alij legauit, quod ef-
ficaciter tranſit dominium in legatarium re-
cta via.

1 ☞ Donatio facta filio in poteſtate, qualiter confirmatur?
2 Donatio cauſa mortis, confirmatur morte.
3 Donatio, an preſumatur in dubio inter patrē ⁊ filium.

¶ Lex ſecunda.

Si emancipatis.
1 † Donatio facta filio in poteſta-
te, cōfirmatur emācipatione, ſi res
fuit filio tradita, vel reperitur in poſſeſſione
de volūtate patris tacita, vel expreſſa. h. d. no.
ergo nō interueniēte traditiōe, vel quaſi dona
tio facta filio in poteſtate nō cōfirmatur emā-
cipatione filij vel morte patris. Idem in do-
natione inter virum et vxo. vt. ff. de donatio. c
inter virum ⁊ vxo. l. Papi. ⁊ infra de donat.
ante nupt. l. j. per Cyn. ⁊. ff. de donationib. l.
hoc non dicit.

a ¶ Querunt do. No. hoc qñ qs ꝑmittit de facto. ⁊ qd importet. iſta di
ctio. de facto. vide Bal. in. c. j. q ſuc. feu. dare tene. in vſibus. feudo. et
in lege prima. ff. de euictio. ⁊ in conſi. quod incipit Lu. phil. de ciui
tate Caſtelle. ⁊ Bal. i. l. ſtipulatio iſta. in prin. de ver. ob. ⁊ in cōſi. cxx-
viij. ⁊ hic. ⁊ in. d. l. j. de euic. ⁊ in extraua. ad reprimēdū. in ver. videbi
tur. ⁊ in alle. cōſi. cxxviij. ⁊ Ange. l. j. Imperatores ff. d pac. ⁊. d. Anto. in. c. j. de cōſtit. vbi oino vide. q2 in iſtis remiſſionibus diuerſimode verificatur iſta dictio de facto. ⁊ etiā vide Bar. in l. ſi ſeruus. ff. de cōdi. fur. ⁊ vide do. Abb. i. c. petitio. de iureiur. ⁊ Ange. in cōſi. clxxiij. vide doc. in. c. fi. d emp. ⁊ vē. ⁊ tex. in. c. niſi. de of. dele. ⁊ ibi Bal. vbi pulchre loqtur. vid do. Abba. in cōſi. cxliij. vbi pulchre loqtur: qñ quis de facto promiſit. ⁊ Bar. cōſi. xlv. inci. In qōne pdicta. vbi dicit ꝙ verbū de facto, intelligitur cā non cognita. nec parte citata. alleg. gl. in. l. verum. §. qḋ ſi minor. ff. de mino. ⁊ vide eundē Bar. in cōſi. clviij. inci. Ponit cōſeruator. vbi dt: ꝙ verbū de facto, intelligitur ſine cognitione ⁊ citatiōe, vid cōſi. Bart. lxxxij. inci. Pūctus qōnis vertētis. Lu. ro. cōſi. cclv. Pe. de anch. cōſ. lxxxiij. And. Barba.
b ¶ Promitto. Facit qḋ no. Bar. i. l. ſtipulatio iſta. §. ſi qs forte. ff. d ꝟ. ob. in fi. tñ colligitur contrariū. vt ſcripſi poſt Bart. in princi. illius. l.
c ¶ Aduerte. Idē tenet Cyn. hic. et Sal. Cyn. tamen hic in lectu. mea hoc non dicit.
d ¶ Poſſet. Uide plene lege ſtipulatio iſta. in princip. de verborum obligationibus.
d ¶ Poſſet hic queri. Not. ꝙ verbum habere licere, relatum ad monachum, intelligitur ſm exiſtentiam facti. ⁊ vide Ang. ⁊ Bald. de lib. ⁊ poſth. l. fi. And. Barba.
e ¶ Sz pone. No. Bar. i. l. ſtipulatio iſta. in pn. in ꝟ. reaſſumo. de ver. ob. ⁊ Bar. ⁊ ibi dixi. in. l. ſi ſeruus. ff. de cōdi. fur. vide in contrariū qḋ no. in l. qui ſe patris, j. vñ lib. ⁊ illud verius p. l. q in futurū. §. j. ⁊ ibi expreſſe Bar. ff. de pact. ⁊ in. l. ſi ſtipulatus. la grande. ff. de verb. obli. ⁊ reſpō. ad. l. ſtipulatio iſta. ꝙ ibi non, non fuit dictio taxatiua.
f ¶ Poſſum. Adde. l. quero. §. Inter locatorem. ff. locati.
g ¶ Omnium bonorum. Adde glo. in lege pe. j. eodem. ⁊ Bal. in lege ſi (vt proponis.) in fi. ſ. de rei ven. per Bart. in. l. Titium. §. altero. ad fin. ff. de admi. tu. ⁊ Bal. in. l. ſi patruus, circa prin. per illum text. ſ. communia vtri. iu.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a ¶ Sed donatio. Vide Bal. in. l. licet. §. de pactis.
a ¶ Sed donatio. Tene mēti. hic eſt caſus ꝙ in donatiōe inter patrē
⁊ filiū requirit traditio, niſi morte cōfirmetur. doct. alle. l. Papinia.
ff. de don. inter vir. ⁊ vxo. ꝑ ſing. ⁊ vide que no. in auť. ex teſtamēto.
§. de col. ꝑ intellectu. l. Papi. qbus adde iſtud. qđ nō hʒ locū in don.
cauſa mort. vide
Bar. ī ɔl. Mart. de eugu. ꝙ eſt ter 2 tiuʒ in ordine. de a verb. ad qđ alleg. illam. l. Papini. And. Barba.
donationes. §. pater. ⁊ per Bar. ⁊ hoc verū in
donatiōe inter viuos. ¶ † Sʒ donatio[a] cauſa
mortis cōfirmať morte, ſiue interuenerit tra-
ditio, ſiue nō. ⁊ tranſit dñium recta via, ſicut in
legato: vt. ff. de publ. l. iij. qđ nō reperitur alibi.
b ¶ Et nunquid. An inter patrem ⁊ filium in dubio preſumitur do-
natio. vide Bal. in. d. l. ſi donatio. §. de col. And. Barba.
c ¶ Prelati. Vide per Bal. in auť. licentiam. §. de epiſ. ⁊ cle.
d ¶ Iudex. Vide no. in. l. ij. §. de ſen. que ſine certa quāti. ⁊ q̄ no. Bar. ⁊
doc. in. l. ſtipulationes nō diuiduntur. in vlti. ff. de ver. obl. vide ēt Bal.
in. l. terminato. §. de fru. ⁊ li. expē. ⁊ que dixi poſt Bar. in. l. ⁊ ex diuer
ſo. in prin. ff. de rei ven. ⁊ que no. Bal. in. l. fi. in vlti. col. §. de anna. ex-
cept. ⁊ per Inno. in. l. in ſumma. §. j. ff. de re iudi.
e ¶ Querit hic Cy. An valet libellus. peto rem cum fructibus perce
ptis, qui aſcendūt ad tantam ſummā: vide Bar. ⁊ ibi no. in. l. ⁊ ex di
uerſo. §. j. ff. de rei vē. ⁊ ꝓ ampliori intellectu. no. pro ſaluatione libel
li. in ſtatuto dicitur ꝙ quis nō poterit extrahere bladuʒ. ⁊ in libello
dicit peto eum cōdemnari de iure cōi. tunc ſaluať libellus. qꝛ exponi
tur de iure munic. ita no. dicit Bar. in. l. j. §. de ɔfeſ. Itē ſaluať libell⁹.
vt elegāter no. Bar. in. l. certi condictio. §. ſi nūmos. ff. ſi cert. pet. vbi
omnino vide. Item libellus dʒ cōcludere preſumptiue. quod intelli
go. quādo illa preſumptio facit ſemiplenam probationē. vel trāſfert
onus ꝓbādi. ita đt Bar. in. l. neqꝫ natales. §. de ꝓba. Itē qñ nō inter-
pretatur ſm intentionē libellantis. ita ſin. dicit Bar. in. l. cum quid.
ff. ſi cer. pet. ⁊ vide in. l. i. alias rub. q admit. vbi ad Bal. dedi multas
remiſſiones ſaluādi libellū. adde qđ ſi in libello quis dicat. ꝙ hʒ ius
in re: refertur ad proprietatē: vt no. in. c. cū eccleſia. de cau. poſ. tñ pro
ſaluādo libello refertur ad poſitionē. ita eſt caſus ſing. ſm Mod. in
c. bone. de poſt. p̄la. el. ij. quos ibi vide. facit qđ no. in. l. cōſtitutus. de
relig. do. Itē ſi qs in libello petat pecuniā reddi ſibi: cū debuit dice-
re ſolui. ſuſtētať libell⁹. ita eſt tex. ⁊ ibi Bal. in. l. cū etiā. §. de reb. cre.
Item ſi quis in libello dicit vnum occidiſſe aliquē per latā culpā, ſu
ſtentať libell⁹: qꝛ late intelligiť: ita dicit Bal. in. l. pignus. §. de pig.
ac. vide qđ no. per Bar. ⁊ ego ibi notaui in. l. ſi quis intētione. ff. de
iudi. vide aliā ꝑ Bal. in. l. hi q ad ciuili. §. de ap. ⁊ aliā ꝑ Bart. in. l. j. §.
de excep. rei iud. ⁊ in. l. cū ex cauſa. ff. de re iudic. ⁊ de libello generali
⁊ incerto. vide bonū tex. ⁊ ibi Docto. in. c. ij. de oꝛ. cog. ⁊ de clauſula
peto mihi adminiſtrari iuſtitiā. dicit Cal ſe de facto obtinuiſſe. qđ ſi
actoꝛ narrauit petitoriū ⁊ poſ. ſimul, ⁊ cōcludit in poſſeſſorio, ⁊ ap-
ponit illā clauſulā, poterit ſup petitorio ꝓbationes inducere: qꝛ illa
clauſula cōprehendit vtrūqꝫ. quod eſt no. dignū. ⁊ Mod. ibidē infe
runt. ꝙ vbi ex narratione facta pñt eligi plures actiones, quarū ali-
que ſunt apte, alique inepte. ſi apponiť illa clauſula generalis ſuſtē-
tatur ex capite. ⁊ pro hoc facit qđ in ſilī dicit Inn. in. c. in noſtra. de
renū. qđ ſnia lata ex duplici cauſa iuſta, ⁊ iniuſta, ſubſtentať ex iuſta.
⁊ vide Bal. in. l. Iul. la. j. §. idem Iul. ff. de rei ven. vbi alleg. Bar. de
capua: ſi quis dixit rē ſpectare ad ſe pleno iure, ⁊ nō ſpectat niſi iu-
re dominij, qđ tūc vitiatur libellus. ponit exemplū. ſi quis dicat ec-
cleſiaʒ ſpectare ad ſe pleno iure. intelligitur quo ad tēporalia ⁊ quo
ad ſpiritualia. vide tex. in. c. cū ad ſedē. de reſt. ſpo. vbi ſuſtentatur li-
bellus: qꝛ ſubditur verbum, ſpoliauit. vide ibi. d. Ant. vide. c. olim. el.
ij. de reſti. ſpo. vbi ſuſtētatur libellus: quia ſi dixit qđ poſſidebat in-
corporalia, ſuſtētatur per ver. queritur. vt ibi. vide ibi no. d. Car. qui
dicit ſe habuiſſe de facto. vide Cy. in. l. nec exēplis. C. de ſica. vbi ſal-
uat libellum. ⁊ ibi Salice. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de iure dotium. ⁊ in. l. fi. C.
de compen. ⁊ in. l. ſecunda. C. de iuramen. calum. ⁊ in. l. prima. alias.
ij. C. qui accuſa. nō poſſunt. vide Ludouicū Roma. conſi. cexlij. vbi
alleg. Hoſtien. in. c. ad diſſoluendum. de deſpon. impu. ⁊ Baldum. in
l. ſi quis homicidij. C. de accuſa. ⁊ Bartolum. ⁊ alios. vide ibi. An-
dreas Barbatias.
f ¶ Libellus. Vide Bar. in. l. ⁊ ex diuerſo. in princip. ⁊ quod ibi dixi.
ff. de rei ven.
g ¶ Et dicit. d. Cy. Pro iſta gl. vide domi. de Rot. in deciſ. no. in. xv.
deciſione.
h ¶ Sed pone. Limita etiam per no. pulchre per Bar. in rubric. §. de
fruc. ⁊ lit. expen.
i ¶ Fructus. Vide Bal. in. l. j. in vlti. col. §. de fruc. ⁊ lit. expen. ⁊ credo
ꝙ vult allegare Inno. in. c. fina. in gloſſ. omnes. extra de exceſ. prela.
⁊ vide in. l. ij. §. de pet. here.
k ¶ Generaliter. Vide Bald. in. l. j. ſi ſec. nup. mulier. vbi alleg. Inn. in
c. fi. extra de exce. prela.
l ¶ Sed nunquid. Vide Bal. §. proxi. ⁊ quod ibi dixi.
m ¶ Fructibus. Facit quod no. Bal. in. l. j. in fi. §. ſen. reſc. non poſſ.

3 ¶ † Et nunqd[b] in dubio inter patrē ⁊ filiū p̄ſumatur donatio: dic
b vt. ff. de do. l. ad eū. §. auia. ⁊ plene dixi. §. fami. ercil. l. filie cui⁹. ⁊. l. fi-
4 lium quē habentē. vbi videas. ¶ † Vltimo no. ꝙ volūtas domini pa
tientis habetur pro traditione: etiā ex contractu qui pendet ex tra-
ditione: ſicut econtra quando traditio pendet ex contractu: vt. §. de
acquir. poſ. l. ij. de rei ven. l. quedam mulier.

¶ Lex tertia.

Nancipia. Numerans pretium alio emente nō
querit ſibi dominium. h. d. niſi nomē
emptoris fuit appoſitum ſimulate. h. d. l. ſequens. ⁊ hoc
c frequēter faciunt prelati.[c] qui non faciunt ſuum nomē
apponi in inſtrumentis, ſed nomen alterius, ne queratur eccleſie.
Sed contra eorum doloſitatem lex prouidet: quia eccleſie queritur.
vt no. ff. de dona. inter viruʒ ⁊ vxo. l. vxoꝛ marito. ⁊ per Inno. extra.
de teſta. c. cum in officijs. vbi videas. ⁊ ſi habet plures eccleſias, cui
querit. dic vt ibi per Innocen.

¶ Lex quarta.

Quamuis. Probata ſimulatiōe, nihil prodeſt
habere penes ſe inſtrumentum, ta-
men in dubio nō preſumitur ſimulatio, hoc dicit textus
cum gloſſ.

1 ☞ Veritas rerum ſimulationibus inſtrumentorum non vitiatur.
2 Iudex quando condemnat ad fructus, debet eos taxare.
3 Libellus talis, peto rem cū fructibus perceptis, qui aſcēdūt ad va
lorem quinquaginta librarum, nō ſpecificādo aliter an procedat: 4.
5 Sententia incerta ſuper fructibus: an teneat?
6 Quid de fructibus perceptis poſt concluſionem cauſe.

¶ Lex quinta.

Cum propria. Si vir emēs in veritate, fa-
cit nomē vxoris apponi in
inſtrumēto ſimulate, acqriť viro, nō vxori: ⁊ vxoꝛ poſſi-
dens teneť reſtituere rem cū fructibus taxatis a iudice.
1 h. d. ¶ † No. qđ veritas rerū ſimulationib⁹ inſtrumētorū nō vitiať.
¶ Item no. ꝙ cōtra bonā fidem facit ille cuius nomen appoſitū eſt
in inſtrumēto re vera ad commodum alterius, ſed veritatem negat,
2 ⁊ teneť reſtituere cū fructib⁹. ¶ † Itē no. ꝙ qñ Iudex[d] cōdēnat ad
d fruct⁹, dʒ eos taxare: qꝛ ſnia dʒ eſſe certa, ſiue petať res, ſiue itereſſe.
tex. eſt hic no. ibi. dū đt: fructuū taxatione. ⁊. §. de inuti. ſtip. l. iij. in fi.
ibi dū đt. ɔcludat ɔdēnationē taxate quātitatis. q tex. eſt ſilr notan-
dus, ⁊ allegať ꝑ Dy. alias per Gui. in. l. certi cōdictio. in princi. ff. ſi
3 cer. pet. ¶ † Querit hic Cy.[e] nūqd ꝓcedit iſte libellus.[f] peto talē rē
e cum fructibus ꝑceptis, qui aſcendūt ad valorē qnquaginta librarū,
f nō ſpecificādo aľr de qualitate fructuū: ⁊ đt do. Cy.[g] qđ ſufficit pe
g tere ſub taxata eſtimatiōe, ꝙ apparet: qꝛ ſufficit ꝙ ſnia ferať ſub ta-
xata eſtimatione: ⁊ ita gl. parua exponit iſtū tex. in fi. ⁊ eſt ratio: qꝛ
fruct⁹ nō pñt hic ɔmode deſignari: vcʒ ꝙ tm̄ fuerit i faba: tm̄ in oꝛ-
deo: tm̄ in frumēto ⁊c. vñ ſufficit q̄dā ɔſideratio equa ⁊ gñalis, q̄tū
in ſumma potuerūt percipi: qđ Iudex hʒ cōſiderare ſcđm qualitatē
fundi: vt. §. de reſcin. vē. l. ij. in gl. ⁊. l. ſi quos. in tex. quod tene menti.
4 ¶ † Sʒ pone qđ Iudex nō cōdēnauit in fructib⁹ petitis. nūqd va-
let ſnia: dic ꝙ ſic: ⁊ iterū peti nō potuerunt, qñ veniebāt officio mer-
h cenario. vt no. Inn. extra de reſti. ſpo. c. granis. ¶ Sʒ pone[h] ꝙ fru-
i ctus[i] nō fuerūt petiti, nūquid Iudex poterit cōdēnare in ipſis: Pe.
đt ꝙ nō: Fallit in interdictis, ⁊ iudicijs vniuerſalibus: ⁊ eſt ratio: qꝛ
interdicta ſunt reſtitutoria: iudicia vniuerſalia ſunt complexiua, ſiue
collectiua: ⁊ extēſiua: vt no. ff. de peti. here. l. Itē veniūt. §. fruct⁹. ali-
bi đt Inn. ꝙ acceſſoria actionis vel rei veniūt ſine ſpecifica petitiōe.
extra de exceſ. prel. c. fi. ꝑ Inn. Sed iſta nō ſunt cōtraria: qꝛ nō dicit
ſcʒ qđ veniēt ſine petitiōe: ſed đt qđ nō reqriť petitio ſpecificata. Itē
k diciť ꝙ pñt gñaliter[k] peti: vt no. ff. de dā. infec. l. ſi qs miſſum. §. Iu-
dex. ⁊ hoc de perceptis ante litis cōteſt. poſt litem vero cōte. omnia
iudicia ſunt reſtitutoria: ⁊ ideo veniunt officio iudicis. vt no. ff. de
5 edil. edic. l. ediles. §. Itē ſciendū. ¶ † Sed nūquid[l] tenet incerta ſentē
l tia ſuper fructibus:[m] videtur quod nō per hanc literā, que requirit
m taxationem. In cōtrarium videtur: quia dicit Inn. quod fertur ſen-
tentia incerta qñ aliquid petitur tanꝙ acceſſoriū: vt ipſe no. extra de
do. inter dilectos. in gl. que incipit no. cū aliud petitur. Sed dictum
Inn. intelligitur in iudicijs vniuerſalibus, in quibus ꝓpter naturā
iudicij ꝓcedit ſnia talis: ſecus in iudicijs ſpālibus, ſunt autē iudicia
vniuerſalia, quādo petitur hereditas vel caſtrum cuʒ pertinentijs.
vel quādo petitur iuriſdictio, vel quando petitur prelatura, vt extra
de reſtit ſpolia. c. cum ad ſedē. ⁊ de proba. c. licet cauſam. Alij dicunt
quod qñ petitur iuriſdictio in aliquo ſingulari loco, petitio eſt ſin-
gularis, ⁊ nō vniuerſalis: ſed veritas eſt quod eſt vniuerſalis: qꝛ iu-
riſdictio eſt quid vniuerſale: vt. l. j. ff. de iur. om. iud. ⁊ per Inno. ex-
tra. de ſepul. c. certificari. qui recitat opiniones: ſed non firmat pedē
6 in aliqua opinione. ¶ † Quero. quid de fructibus perceptis poſt cō
cluſiōe cauſe: ⁊ videť ꝙ nō veniūt in iudicio: qꝛ poſtꝙ cōcluſum eſt
in cā, nihil pōt allegari de iure, vel de facto: vt no. Inn. extra de cau.
poſ. ⁊

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

poſ.⁊ ꝓprie.c.paſtoralis.Cōtrarium eſt verū.ꝙ veniūt officio iudicis.vt no.Bar.ff.de aqua plu.arcen.l.ſi tertius.§.officiū.nam concluſio cauſe reſpicit preterita.nō futura,facit quod no.ff.ď iureiur.l.admonendi.ſecundum vnam lecturam.

Vxor,an teneatur ad pretium,ſi non eſt locupletata.
Inſtrumentū quod cātat in vxorem,⁊ re vera vir emit,an ſit falſum:
Tractatus fuit factus inter Titium ⁊ Martinū de occidēdo Seio per ipſum Titium:Titius poſtea occidit.an preſumitur quod ipſe tractatus fuerit factus ⁊c.
4 Factum a nuntio non habente mandatum,an poſſit ratificari.5.6.
7 Nuntius omnis an ſit procurator.⁊
8 Nuntius cognoſcitur ex tribus,⁊c.9.
Procurator dicitur triplex.
Vendo tibi per epiſtolam,vel nuntium fundum exiſtentē Bononie;vbi agetur ex hoc contractu.
Gabella ſtatutum fraudans, qua pena puniatur.
Dominus vtrum ille dicatur,cui res eſt tradita.
Dominium quare transfertur ex inutili contract au⁊t, men nō orit obligatio.

Lex ſexta.

MUltum. Hec lex ex multū ſingularis.⁊ glo.eā diuidit ī tres caſus,tu potes dicere qꝺ ſunt quatuor.⁊.h.d.Res empta ꝑ vxorē de pecunia viri, efficitur vxoris:tenetur tamē viro quatenus de pretio eſt locupletata:ſed res empta per virū appoſito nomine vxoris in inſtrumento,pertinet ad virum qui in ſe concepit contractū verū:ſed ſi vir non concepit contractum in ſe:ſed in perſona vxoris abſentis,cōtractus nō tenet,⁊ ideo ex eo non oritur obligatio.Sed tamen traditio facta ex eo trāſfert dominium.hoc dicit nota. Caius in terminis Queſitum fuit ab Imperatore de tali q̄ſtione.domine Imperator de pecunia mariti empta eſt quedam res,appoſito in inſtrumēto nomine vxoris.Quero.ad quem res pertinet.vtrum ad vxorem,an ad maritum:Reſpōdet Imperator diſtinguēdo:aut ipſa vxor emit re vera:⁊ pertinet ad vxorem:aut maritus emit rē:⁊ pertinet ad virū:aut nec emit vxor,nec vir,qꝺ eſt qñ vir tanquā nuntius ꝯcipit verba in perſonam vxoris abſentis,cum re vera non eſſet nūtius:nam pro ſe non emit:quia noluit,pro vxore nō emit:q꞉ nō placuit,⁊ ſic re vera neutri de iure emit:tunc ex tali cōtractu tanquam inutili nō eſt nata obligatio:tamen ſi eſt ſecuta traditio,etiam eſt queſitū dñium cui dominus tradidit animo transferendi in ipſum.hoc.d.no. Et primum membrum huius.l.ſatis eſt declaratū in.l.j.s.e. †Tamē ſignat vna oppoſitio.dicitur hic ꝙ vxor nō tenet ad pretiū,niſi quatenus eſt locupletata.Contra imo videtur inſolidum.vt.ff.de dona.inter virum ⁊ vxorem.l.quod autē.§.ſi vxor.Sol.diſtinguo tres caſus.aut emit ex pecunia non donata,⁊ tenetur inſolidū,aut ex pecunia donata:⁊ tunc aut fuit data ipſi vxori:⁊ tenet quatenus eſt locupletata:vnde ſi caſu amiſiſſet partem illius pecunie, non teneret ad illam partem,aut non eſt data ipſi vxori:ſed venditori ꝑ ipſa:⁊ tunc tenetur inſolidum:ratio,quia cum ſit liberata inſolidū, locupletata eſt.vt.ff.ad legem falcidiā.l.querebatur. †Venio ad ſecundā partem,quando inſtrumentum cantat in vxorem,⁊ re vera emit vir.Et oppono quod inſtrumentum iſtud ſit falſum:quia ſcriptum ſine.voluntate reſpon.non eſt verum.quia conſenſerunt,vt ſic ſcriberet:⁊ notarius ita fuit rogatus a partibus:nec poteſt ſcribere id de quo nō rogatur:vt aut.de tabel.§.nos aut.coll.iiij.Sed qūo probatur iſta ſimulatio:rñdeo.ꝓbabit a priori.Itē a poſteriori.Itē ab vtroqꝫ ſimul iuncto.a priori ꝓbat,ſi ꝓbet qꝺ ꝑ prius ante inſtrm erat actū ꝙ vir eſſet ēptor:⁊ qꝺ poneret ſimulate nomē vxoris in inſtro:vt.ff.ď mandati.l.iiij.§.ſi ab ignoto.a poſteriori[a] ꝓbat.ſi poſt ꝯctum vxor confeſſa eſt ſic ſe habere veritatē,recognoſcēdo bonā fidem,nā cū pecunia fuerit viri,iſta nō eſt donatio:ſed bone fidei agnitio.Itē[b] a priori ⁊ poſteriori ſimul iuncto probatur,verbi gratia,probat quod nomen vxoris fuit appoſitum in inſtrumento:tamen vir ſoluit pretiū:⁊ poſtea ipſi viro poſſeſſio tradita eſt:nā ex hoc veriſimile, eſt coniecturabile: q꞉ non reperit aliquid factum ab vxore:nec vxori:ſed ſola nois intitulatio,qꝺ hoc fuerit preordinatum inter partes,q꞉ nudū nomen vxoris cōtinetur in inſtrumēto:cū etiā in effectuali vtilitate poſſeſſionū fructuum ipſa nihil participauerit,nec in ſoluēdo pretio ſe grauauerit:⁊ ſic ad eam neqꝫ lucrū neqꝫ dānū ꝑuenit,preſumitur nuda miniſtra,⁊ nō cōmodum ſentiens:vt.ff.de don.inter vir.⁊ vxo.l.Sulpitius.⁊.ff.ſolu.matri.l.que dotis.⁊.ff.de here.inſti.l.quidam cum filium.⁊.ff.de vſuris.l.In fideicommiſſi.§.cum Pollidius.⁊ ſic ex coniunctione veriſimilitudinum ⁊ ſignorum conſonantiū in effectu.imo certe verius ex coniunctione ſubſtantialium cauſarum preſumitur ꝯctus verus quoad maritū.⁊ ſimulatus quoad vxorē,⁊ idē eſſet ꝯ̄ ſuppoſitis terminis econtra,⁊ cōclude ꝙ qñqꝫ ſimulatio[c] ꝓbatur ordinatione ⁊ tractatu,verbi gratia.erat ordinatum,⁊ tractatum,⁊ firmatum inter maritum ⁊ venditorē,
quod re vera ipſe maritꝰ eſſet emptor, ſed no- a
men vxoris ſue apponeret inſtrumēto:quod
frequenter faciunt vſurarij,in fraudem eorum
a quibus extorſerūt vſuras.⁊ ſic dicatur quod
d de iſto pacto potuerunt penitere,[d] vñ eſt poſ-
ſibile quod ſequēs actus ſit verus in perſona b
vxoris,vt.s.de pac.l.pacta nouiſſima, rñ.quod
non preſumitur penitentia, quādo precedunt
verba derogatoria ad futurum actum,vt.ff.de
leg.ij.l.ſi ita ſcriptum.quandoqꝫ probatur tra-
e ctatus tantum,⁊ hoc nō ſufficit[e] probare per
ſe:quia multa tractātur, que non veniunt ad
concluſionē,nec ad finalē effectū,vt.ff.de mi-
no.l.ſi ex cā.§.nunc vidēdum.in fi.⁊ in.c.dudū.
extra ď reb.ecc.nō alie.li.vj.⁊.ff.ď cōdi.ideb.l.
elegāter.in princ.⁊.s.de reſcin.vē.l.ſi volūtate.
Sed ſi nō probet, ſed ſolus tractatus ꝯfirme-
tur ex ſequentibus ſignis,puta ex p̄tij nume-
ratione:vel ex facta in perſonā viri traditiōe.
vel ex longa poſſeſſione viri titulo pro ſuo,tūc
preſumitur tractatus precedēs poſitꝰ in exe- c
cutione.facit.ff.de iur.do.l.cum poſt.in princ.
3 †Unde[f] dico in ſimili.quod ſi inter Titiū
f ⁊ Martinū fuit tractatū de occidēdo Seio ꝑ d
ipſum Titium,⁊ poſtea ipſe Titius occidit,
preſumitur quod fuerit ſecutus ipſe tractatꝰ.
⁊ quod ita fuit ordinatū īter ipſos,licet teſtes
dicant de finali ordinatione ſe neſcire:ad hoc e
facit qꝺ no.Bar.ff.de acqui.here.l.qui in alie-
na.§.ſi is qui.Sed nunqd ex ſola ſolutione col
lectarum,vel eo quod fecit maritus poni i ſuo
eſtimo ſibi,preſumatur ſimulatio:dic qꝺ non.
vt.s.ti.j.l.ſi pater tuus.vbi ex ſola numeratiōe
pretij.vt.s.e.l.mancipia. Nunc venio ad ter
tium dictum ſcilicet ad verſic.ſi vero.⁊ oppo. f
dicitur hic quod ſi maritus negotium vxoris
gerens comparuit nomine eius,nec illi queſi-
uit actionem:q꞉ non potuit,nec ſibiipſi:q꞉ no-
luit,iſtud enim videtur falſum.nam cum con-
tractus emptionis ⁊ venditionis ꝑficitur con
ſenſu, poteſt celebrari per procuratorē.Item
per negotiorum geſtorem,preſertim ſi eſt con
iuncta perſona,ſicut maritus.Item per nun-
tium.vt.ff.de actionibus ⁊ obligationib.l.con
ſenſu.ſiue igitur iſte maritus habuerit manda
tum:ſiue non habuerit, ⁊ vxor ratiñeet,debet g
queri ipſi mulieri actio,vt.ff.de actione empt.
l.Julia.§.ſi procuratorem.Solut.aut loqueris h
in vero procuratore,vel vero nuntio contrahē
te in forma mādati:aut in eo qui nullū habet
mandatum,ſed habet ſub alia forma,puta q꞉
g habet mandatum[g] vt ipſe contrahat tanquam
procurator:⁊ ipſe contrahit tāquam nūtius,
concipiendo verba in perſona nūtij,primo ca-
ſu tenet contractus,⁊ obligatio naſcitur,⁊ ita
loquitur contrarium.ſecundo caſu ſecus:quia
h factū falſi[h] nuntij nō poteſt ratificari,⁊ ita in
telligitur hic,⁊ quod tāquam nuntius cōtra-
xerit,patet ex cōceptione verborum, quia ver
bis directis in abſentem,ita eſt ſentētia ⁊ di-
ctum glo.quam gloſſ.approbant Pet.⁊ Cy.
⁊ cōmuniter omnes Doctores.excepto Jac. i
de aretio.qui dicit quod factum a nuntio non
habente mandatum poteſt ratificari, q꞉ rati-
ficatio fingit taliter mandatum,qualiter eſt ra
tificatum:quia etiam in exigentibus manda-
i tum eſt ſpeciale.[i] vt.ff.de minoribus. l. quod ſi
de ſpeciali.⁊ intelligit hanc legē quod hic nō
tanquam nuntius nominauerat vxorē:ſed tan-
quam proxeneta, q non dicit ideo miniſter in
contractu:vt.ff.de dolo.l.⁊ eleganter.in prin-
cipio.officium enim proxenete eſt non cōclu-
dere:ſed tractare,niſi a partibus haberet mā-
4 datum ad concludendū. †Ego concedo id
quod Jacob.de Are.dicit in proxeneta,tñ in
nuntio teneo dictum gl.rō.q꞉ ſi nuntio deficit
mādatū,nō reperit ibi pſona,ſiue ſubiectū:ſed
in ꝓcuratore inuenit pſona:q꞉ ꝓcurator ſub-
ſtantiat contractū in ſe licet procuratorio no-

Poſteriori. Vide hic Bar.et Bald.in.l. pacta nouiſſima. s. de pactis.
Itē. Vide qꝺ not.Sal.i.l.ſi mr.de ꝯhē.empt.Et qñ qs ꝯhit,ēt ſi facit i inſtro appo nere perſonā filij, vel alicuiꝰ ſui cognati, an p̄ſumat ipſemet ꝯhere.vide tex.no.in.l.ſi.⁊ aut. ibi poſita.et ibi Bal.j.de pig. et vide not.in.l.ſi filij.j. de do.inter vir.⁊ vxo.
Simulatio. Facit qꝺ no.Bal.i.l.ij.s.ad velleia.
Penitere. Vide de oīno Bart.i.l.pacta nouiſſima.s.de pact.
Sufficit. Adꝺ Bal.⁊ alios in.l.ſi qs cū aliter.ff.ď verb.obli.et facit ad not.per Bar.in.l. Itē q꞉.ff.de pactis.
Vñ. Vide qꝺ i ſili no. Bar.poſt glo.in.l.ſi vētri.§.ſi.ff.ď priui.credi.⁊ in.l.Fulciniꝰ.§.qd ſit.ff.ex quib.cau.in poſſ.ea.et quod no. Bar.in l.non ſolū.§.ſi mādato.ver.q̄ro.mādaui.ff.de iniur.
Mandatū. Vide Bal.j.ea.l.
Factum falſi. Vide hic ꝑ Bar.⁊ in.l.qui aūt.§.ſi.ff. de cōſti.pec.et Bald.in.l.falſus.in.j.col.j.de fur.⁊ in.l.ſi pupilli.§.ſi ego.ff.de neg.geſ.⁊ Bar.in.l. certe.§.ſi procurator.ff.de precur.⁊ Bal.in.l.Caius.ff.ſol.mat.⁊ ibi aliquid per Jmo.ad finē.
Speciale. Adꝺ Bald.in.l.ſi maritus.s.mand.

a mine.Sed nũtius[a] nihil in ſe ꝯcipit:ſed portat
in ore ſuo vbũ domini:⁊ ſi dñs nõ mãdauit,ni
hil eſt.⁊ nihil loqt̃.Itẽ qñ ꝯhit̃ ꝑ nũtiũ,ipſi ꝓn
cipales originẽ ꝯtui dãt,⁊ ꝯſenſus dꝫ eſſe in
ter eos,q originẽ ꝯtui dãt,vt.ff.de ꝯhẽ.emp.
l.In huiuſmodi.ſed vbi nõ eſt mandatum,nõ
eſt conſenſus.ergo nihil pñt ratificari Scias
etiam ꝙ obligatio non põt eſſe ſine radice:nec
radix ſine conſenſu.nec cõſenſus ſine actu ⁊ cõ
ceptione forme verborũ:nec cõceptio ſine for
ma,ſiue perſona,vnde cum tria habeant ſubſtã
tiare contractum,ſcꝫ perſona.quãtũ ad habili
tatem:voluntas,quantum ad cõſenſum:⁊ po
teſtas in falſo nuntio.hec tria deſunt.q̃ nec eſt
perſona:nec volũtas:nec poteſtas:ipſe ꝯcepit
alia verba in perſona quã ipſe nõ repreſentat,
⁊ voluntatem illius annuntiat,que nõ eſt:⁊ in
ſe nihil,⁊ in alio directo non poteſt,quare re
ſultat omnino impoſſibile,⁊ cõtra impoſſibile
de iure.l.nõ fingit.vt no.in.l.talis ſcriptura.de
lega.j.⁊ licet nominatus in dominum ſolueret
pretium:tamen ſolutio pretij non ſufficeret ad
ius querendum per impoſſibilem perſonã:vt
ff.de actio.empti.l.ſi ſeruus in quo.falſus ergo
nũtius poteſt dici meus inutilis:ſed falſus ꝓ
curator dicitur meus vtilis:q̃ ſi dominus nõ
ratificat,remanet ius ipſi ꝓcuratori:vt.s̃.ſi cer
5 tũ pet.l.ſi abſentis.¶ † Et cõclude,qđ interdũ
cõceptio verborũ ⁊ nominatio domini eſt vti
lis,⁊ tunc valet contractus.Interdum conce
ptio verborum eſt vtilis.⁊ nominatio inutilis
vt q̃ dominus non vult ratificare geſtum ſine
mandato:⁊ tunc contractus reſidet in perſona
procuratoris ſub proprio nomine.Interdum
tam cõceptio quã nominatio eſt inutilis:⁊ tũc
non poteſt ratificari:q̃ eſt defectus nõ ſolũ cõ
ſenſus:ſꝫ forme:⁊ ita ſentit hic etiã Nic.d̃ ma
ta.licet ſub prolixitate verborũ.Sed quid ſi ꝑ
parte cõtraxit nomine proprio,ꝑ parte vt nũ
tius,cũ non eſſet:Reſpõ.ſuperuacua adiectio
perſone inutilis non vitiat cõtractũ,⁊ valet in
totum:vt.ff.de contrahen.emp.l.fund⁹ ille.ſed
videt̃ ꝙ ſiue forma ſit adiectiua:ſiue ꝑ ſe poſi
ta,falſa demonſtratio perſone nõ vitiat cõtra
ctum:vt.ff.de actio.emp.l.fundum mihi cũ vẽ
deres.Solu.ibi falſa demonſtratio ꝑſone fuit
facta ad minuendum contractum:non ad dã
dũ ei eſſentiam,⁊ ideo detrahit cõtractui,qui
detrahit cõſenſuꝫ,hic autem perſona falſa no
minata fuit ad ſubſtantiandum contractum,ꝙ
b eſt impoſſibile.⁊ hoc eſt ar.ad queſtiões[b] quas
habuiſti.s̃.ſi cer.pet.l.ſi abſentis.ꝙ ſi cõtraho
nomine vnius:⁊ ille ratum nõ habet,acquira
tur mihi contrahẽti.⁊ habetis in.l.ſi pupilli.§.
ſi titij ſeruum.ff.de neg.geſt.ꝙ dꝫ intelligi ꝙ
acqritur mihi ſub omnibus qualitatib⁹,⁊ cõ
ditionibus contrahentibus,ſi perſone nomina
te q̃ſitum eſſet.¶ Pone enim,ꝙ accepi fun
dũ in emphyteuſim pro titio ſuiſq̃ deſcendẽ
tibus vſq̃ ad tertiam generatiõem,⁊ pro hoc
ſolui pecuniam.Titius non habuit ratũ,vnde
remanet penes me per.d.l.ſi abſentis.certe iſta
emphyteuſis finit̃ finita generatiõe tertia ti
tij nominati.nõ finita generatione mea.⁊ ita d̃
facto Barto.cõſulit.ad quod facit quod no.in
Spec.de lo.§.nunc aliqua.ver.lxxiiij.⁊.j̃.de bo.
que lib.aut̃.Idem per Guil.⁊.ff.commu.ꝑdi.
l.ſi in venditiõe.ff.de leg.j.ſi quis legauerit.ꝑ
Iac.de are.⁊.ff.de pericu.⁊ commo.rei vẽdi.l.
6 neceſſario.§.fi.¶ † Simile[c] dico in teſtamẽto.
c pone quod teſtator i teſtamẽto nullo ex cauſa
preteritiõis,vel exheredationis reliquit mihi
legatum:vel fideicommiſſum,ſub cõditione ſi
heres inſtitut⁹ deceſſerit ſine liberis.heres in
ſtitutus non habet hereditatem,q̃ teſtamẽtũ
eſt nullum quoad inſtitutionẽ:ſed legata re
manent firma.per authẽ.ex cauſa.j̃.de libe.pre
te.debebitur ne hoc legatum poſt mortẽ eius,
qui habet modo hereditatem:an poſt mortẽ
nominati in teſtamẽto:certe legatũ vel fidei
commiſſum debebitur poſt mortem heredis nominati in teſtamẽ
to.pro hoc eſt caſus nota.ff.de lega.ij.l.peculium.§.fina.ſecundum.
Barto.qui ita no.in.d.l.fundus.facit.ff.de condi.⁊ demõ.l.publi⁹.
§.fi.⁊.ff.de vſufruc.leg.l.vxori vſufru.ville.Nunc redeo ad ꝓpoſitũ:⁊
opp.vlterius.⁊ videtur qđ ille contractus valuerit,nã cũ vir ſolue
bat pretiũ,potuit apponere pacta in ſolutiõe pretij,⁊ verbis in aliũ
directis:quia pactum appoſitum in traditione rei ſue valet.licet ſit
alius qui paciſcatur:vt.ff.de actio.emp.l.ſi mercedẽ.§.fi.s̃.ad exhi.
l.pe.⁊.ff.depoſiti.l.Publia.in prin.Sol.illud verũ eſt quodo pactũ
venit in cõſequentiam traditionis rei ſue:ſed hic venit in cauſa:quia
iſta inutilis emptio erat cauſa pretij in re,vel in actiõis diſpoſitiõe
potius attenditur ſua cauſa quam in cõſequentia veniens:vt.ff.de
7 adop.l.ſi pater.in prin.⁊ hic.quod eſt no.¶ † Modo[d] querẽdo re
d uoco in dubium:vtrum omnis nuntius ſit procurator:vel omnis ꝓ
curator ſit nuntius:Rñ.glo.quod omnis nũtius dicit̃ procurator.
vt.ff.de procurat.l.j.in princi.ſed non omnis procurator dicitur nũ
tius:quia procurator concipit verba in perſona ſua,nominãdo do
minum.Sed nũtius cõcipit verba in perſona domini,⁊ eſt vt pica,
⁊ organum ſecundũ gl.ſicut enim pica loquitur per ſe,⁊ non a ſe:et
ſicut organũ non habet ſonũ ex ſe:ita nũtius proprio animo,⁊ pro
pria induſtria nihil loquit̃:ſed dominus loquitur in ipſo,⁊ ꝑ ipm:
⁊ in hoc etiã differt a procuratore:quia procurator plerunq̃ ex ꝓ
prio animo ⁊ propria induſtria facit quãquã nomine domini,nun
tij autẽ nõ dicitur induſtria:vnde non eſt proprie nuntius,niſi qui
eſt delator verbi a dño prolati,vel formati,vel litere,vñ dicit Bar.
e quod virtus generalis mandati[e] nunquã conſtituit aliquem nun
tium:ſed requiritur commiſſio ſpecialis ad conſtitutionem nũtij.et
ideo illa verba,conſtituens eum procuratorem ⁊ nuntium ſpecialẽ,
non operantur,vt in forma nuntij contrahant,niſi in ſpecificatis:q̃
nuntius nil poteſt declarare,vel addere:ſed habet ſolum verba dñi
formaliter referre,vt.ff.de conſti.pecu.l.qui autem.§.qui conſtitue
re.per Bart.facit quod no.s̃.manda.l.ſi literas.in glo.⁊ ſecundum
hoc non valet iſtud mandatum,facio te nuntiũ ad concipiendum
verba in perſona mea a quocũq̃ emeris,quod nõ eſt verum:q̃ nec
legis authoritas:nec domini voluntas refragatur,vnde etiã per li
teras credentie,que non habẽt in ſe ſpecificam formam,cõſtituitur
nuntius.Idẽ habemus in iudicijs,quod ſunt quidã nuntij gene
rales,qui nõ egent ſpecialibus commiſſionibus.vt no.Inno.extra.
de probatio.c.quoniam contra falſam.vnde non curo an verba di
recta ad nuntiũ ſint generalia.Sed an negotium requirat ſpecia
lia vel ſingularia.ſicut dicimus in mandato procura.q̃ ſunt ſimiles
8 in hoc nunti⁹ ⁊ ꝓcu.vt.d.l.j.§.j.ff.de proc.¶ † Ex tribus[f] autẽ co
f gnoſcitur nuntius.Primo,ex forma mandati,ſi mandatũ eſt ei vt
nuntio.Scđo,ex conceptione verborũ.ſi continentur verba directa
in perſonã domini.Tertio,ex modo acquiſitionis,ſi acquirit domi
no directa via directã actionem.Idẽ ex tribus cognoſcitur ꝓcura
tor,ſcilicet ex forma mandati,ſi habet mandatum tanquam procu
rator.⁊ ex conceptione verborũ,ſi cõcipit verba in propria perſona
ad vtilitatem domini,⁊ ex modo acquiſitionis.ſi acqrit vtilẽ actio
nẽ via obliqua,⁊ non directam actionem immediate:vt.j̃.l.prori.
Quid ergo ſi forma mandati ſit per verba communia:verbigratia.
g mando[g] tibi qđ geras negotia mea,vel contrahas pro me:reſpon.
poterit ꝯhere tanq̃ procurator,vel tanq̃ nuntius,prout ſibi vide
bitur in his q̃ poſſunt vtroq̃ modo geri.Sed ſi eſt ſtipulatio:vel fi
deiuſſio,que nõ põt fieri per nũtium:vt.ff.de verb.ob.l.j.⁊ eſt gl.no.
de fideiuſſione.ff.mand.l.ſi in heredẽ.ver.neq̃.tunc intelligo mãda
tum vt contrahat prout nature negotij conuenit:nam vt eleganter
no.Inn.in mandato potius attẽditur qualitas rei cõmiſſe q̃ vt fa
ciamus vim in nomine,vt ipſe no.extra de iura.calum.c.cum cãm.ad
9 hoc.ff.de condi.⁊ demõ.l.pater ſeuerinã.§.cõditionem.¶ † Et ideo
ſi ad iudicia cõſtituerem aliquem intelligitur.i.procu.Et ſi ad con
trahendum aliquam cõpaternitatem cum aliquo conſtituerem ali
quem procuratorem,intelligeretur id eſt nuntiũ,attẽta natura rerũ
mandatarũ,in comparternitate autem contrahitur character ſpiri
tualis:⁊ ideo debet ſpecialiter inherere oſſibus dñi.⁊ nõ ꝑ mediam
perſonam.arg.j̃.de cadu.tol.l.j.§.ne autem.⁊ aduerte.tu vides ſecũ
dum gl.quod generalius eſt vocabulum nuntij,q̃ vocabulũ procu
ratoris.Sed ſecundum Nic.de mat.eſt totum oppoſitum:q̃ procu.
dicitur quicunq̃ procurans vtilitatem alterius ſub quacunq̃ forma
verborum:nũtius vero dicitur,qui habet loqui ſolum in perſona do
mini:⁊ ideo dicit in.l.iſta ꝙ ſi maritus fuiſſet conſtitutus,vt ꝓcura
tor,quod valeret,ſi contraxiſſet,vt nuntius,nam per talem modum
emendi plus acquiritur domino:quia directa actio ei acquiritur cõ
tra vendentem,quam ſi per modũ procuratoris emeret,quo caſu nõ
acquireret directam,ſed vtilem,ſecundũ.l.j.ff.de inſt.⁊ eſt melior di
recta,quia ſi cedantur actiones,adhuc directa remanet penes cedẽ
tem.Secus in vtili,vt not.ff.ad trebel.l.ex aſſe.nomen ergo ꝓcurato
ris generale eſt:nomẽ vero nuntij eſt quedam ſpecies procuratoris
ſub certa forma limitata,⁊ ſi non teneat illam formam,ſed ꝯtrahit
vt procurator:aliud facere intelligitur.⁊ minus quam mandatũ,ſic
nec tenet

a ¶ Nũtius.vide i l.ij.⁊.fi.ff.de proxenetis.

b ¶ Argumẽtum. ad queſtiões.Ad de Bar.in.l.fundũ.ff.de act.emp.

c ¶ Simile.Vide. Bar.ff.d̃ ac.emp.

d ¶ Modo.Et an in dubio quis intelligatur ꝯſtitui ꝓcurator,vel nuntius.vide Bal.in l.literas.s̃.mã.⁊ que hic ſequũtur.

e ¶ Mãdati.Viđ Bal.in rub.s̃.de conſti.pecu.

f ¶ Ex tribus.Vide no.per.Bald. in.l.ſi ex ꝯtractu. s̃.quod cum eo.

g ¶ Mando.facit qđ no.Barto.in l.ſi titio.ff.d̃ vſufru.leg.quẽ ibi al leg.Bald.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nec tenet in preiudiciū dñi,arg.ſ.de procura.l.maritus.nam q vnā ſpeciē committit:aliam videt̄ ꝓhibere.Sed qui committit genus,nō videt̄ ꝓhibere ſpeciē.ſm Nic.de ma.quia genus habet ſe ad ſpeciem
10 collatiue:ſed ſpecies ad genus diſtrictiue ⁊ arctatiue.¶ †Tu dic.ꝙ ꝓcurator dr̄ triplex.ſ.large,vt non contineat oēs adminiſtratores,⁊ prelatos,⁊ ſyndicos.Item ſtricte,vt cōtineat ꝓcuratores ⁊ nūtios. Item ſtrictiſſime,vt contineat ꝓcuratores,put differunt a nuntijs, nedum a prelatis ⁊ ſyndicis.Et ſi dicat̄ cōſtituo talem ꝓcuratorem ⁊ nūtiū.ptꝫ ꝙ duo ſunt mandata,⁊ poteſt eligere qđ ſibi placet,vt
11 patet p Bart.in.l.ſi Titio.ff.de vſufru.leg.¶ †Sed hic quero,ego per nuntium,vel epiſtolam,vendo fundū tibi exiſtēti Bononie:⁊ tu conſentis ibidem,ex hoc contractu volo agere,vbi intelligemus eſſe cōtractum,vt ſic agere poſſim:Rñ.Bononie.ar.ff.de auth.tu.l.obligari.§.j.⁊ qđ ibi not.ſm Nic.de ma.⁊.ff.de fideiuſ.l.ſi(vt proponis.) ¶Cōſidera.quod bononie eſt cōtractū vere,qꝛ ibi per mediū organum vere cōiungunt̄ ꝯſenſus vtriuſqꝫ partis,nō enim inſpicitur loc⁹ a quo nūtius vel epiſtola dirigatur,ſed locus in quo cōtract⁹ eſſen-
12 tialiter perficitur.¶ Quid ergo[a] de loco qui nō reſpicit eſſentialē ꝑfectionē,ſed dandi vel ſoluendi executionē,vt ex inſtr̄is Peruſij ꝑmittit̄ ſoluere bononie,nunquid ſi bononie dicar cōtraxiſſe,eſt veritas,vel fictio:⁊ videt̄ quod fictio tranſlatiua de loco ad locum,vt.ff. de act.⁊ obli.l.cōtraxiſſe.¶ In cōtrarium videt̄,qđ iſta nō ſit fictio proprie loquendo de fictione,cuius natura eſt eſſe cōtraria veritati: nam quod ibi dicat ꝯxiſſe,ꝓcedit ex ipſo conſenſu:qꝛ ita volunt ꝯhētes.vt.ff.de bo.autho.iud.poſſ.l.ij.ff.de iudi.l.exigere dotē.cōſenſus enim eſt de iure naturali,⁊ cōſiſtit in veritate,⁊ cum cōſenſus ſit res incorporalis,vere extendit ſe ad omnē locū.argu.j.de ꝑſcrip.lōtem.l.ſi.in ſi.ergo cōtraxiſſe nō eſt exp̄ſſe fictio,ſed ciuilis intellectus naturali rōne munitus.Solu.ſi merum factū ꝙ in cōtractu verſat̄, cōſideras,vertit̄ fictio.Sed ſi tu ꝯſideras cōſenſum prout habet in ſe plurimū iuris:⁊ tunc eſt veritas:⁊ ideo verū forum,⁊ non fictū,inde oritur,⁊ licet quantum ad ſolēnitatem cōtractus inſpiciamus locū cōtractus,⁊ locū verborū ꝓlatorum:tñ quantum ad reliqua inſpicimus locum collate ſolutionis:vt.ff.de ſolu.l.quero.¶ †Pone ergo. dicit ſtatutum[b] quod de quolibet cōtractu celebrato Peruſij ſoluat̄ gabella,modo duo peruſini vt non ſoluerent gabellam,cōtraxerunt in ciuitate Aſſiſij:ſolutione tñ collata peruſij:queritur nunquid debeatur gabella:⁊ videtur quod non,quia ſtatuta nō recipiunt fictionem.Contrariū dico,qꝛ ⁊ ſi actus hꝫ aliquid fictiōis,hꝫ tñ plurimū veritatis,⁊ illud eſt potiſſimū,nam habet verum conſenſum,⁊ verā voluntatē,que ibi eſt vbi vult eſſe:vt.l.nihil.de capti.⁊ poſtli.reuer. ⁊.ff.đ here.inſti.l.ex facto.§.rerū.⁊.ff.đ pig.l.debitor.⁊ p hoc obuiat̄ fraudibus.facit.ff.de fun.inſt.l.cū de laniōis.§.Sabin⁹.vñ etiā dico quod ſi ius ciuile nō eſſet,quo iure inducte ſunt fictiones.tamē đ iure gentium quo omnes gentes vtūtur,ibi fieret exactio,vbi eſt collata ſolutio,⁊ hoc iure oēs gentes vtunt̄, tanquā iure quaſi naturali. quia habet naturalē rationē.Deinde vide qđ glo.hic tractat materiā.§.alteri.de qua vide.vt no.Guil.in.l.certi cōdictio.§.j.ff.ſi cer.pe.
13 ¶ †Nūc venio ad quartū reſponſum huius.l.ſ.ad verſi.quare.dicit̄ hic qđ ille eſt dñs,cui res eſt tradita ſiue maritus,ſiue vxor.Cōtra. qꝛ iſte cōtractus eſt inutilis.ergo nō tranſit dñiū.ff.de acqui.re.do. l.nunꝙ.Sol.glo.rñ.negando hanc ꝓpoſitionē.qđ in tali inutili ꝯtu non tranſit dñium.imo tranſit:vt.l.⁊ elegāter.in prin.ff.đ dolo. Non ob.l.nunꝙ nuda.qꝛ ibi loquitur qñ non preceſſit aliquis cōtractus de iure vel de facto.ordinat⁹ ad tranſlationē dñij,ſeu ad cōſenſum dñij transferendū:vt.ff.de acqui.poſ.l.ſi quis vi.§.differētia.hic autem preceſſit ꝯctus de facto:vt no.ff.de pac.l.j.§.j.ex quo tradēs putabat ſe teneri,vnde tranſit dñiū ex conſenſu tradētis,vt in toto tit.de condi.indebi.⁊.ff.de cōdi.ob.cau.l.iij.§.ſubtili⁹.Tu dic ꝙ hic cōtractus incipit a traditione,vt.j.de iure do.l.ij.nam facta relatiōe pretij ad traditionē rei in ipſa traditiōe videtur de nouo cōtractum. ⁊ iſte nou⁹ cōtract⁹ eſt validus:nec habet locum cōdictio indebiti: qꝛ illa cōdictio deſiderat naturalem equitatē:vt.ff.de cōdi.indebi. l.indebiti condictio naturalis eſt.hic autem ex quo vēditor hꝫ ꝑtiū
14 ceſſat naturalis eqtas repetēde rei:vt.ſ.ſi ſeruus.exte.l.j.¶ †Ultimo querit gloſſ.quare ex inutili contractu transfertur dominiū,tamen non oritur obligatio:Reſpond.gloſſ.quia obligatio nō poteſt oriri,niſi ex legitimo ꝯtractu,dominium autem poteſt tranſferri ex contractu putatiuo,nam proprie loquendo,non tranſfertur ex cōtractu:ſed ex conſenſu propter contractū:ita quod cauſa immediata id eſt,conſenſus in tranſlatione dominij eſt ſufficiens ad dominium tranferendum.Non obſtat quod cauſa remota ipſi⁹ dominij ſit inualida, vel nulla.et adde quod dixi in.l.prima.ſupra de ſuffragio. Baldus.

1 ¶ Dominus,an poſſit agere vtili ſine ceſſione.2.
3 Statutū dicit quod de quolibet cōtractu ſoluatur gabella:⁊ eſt ſoluta de contractu emptionis : an debeat ſolui de contractu ceſſionis.

a ¶ Quid ergo.Uide Bar.⁊ q̄ ibi dixi poſt eū i.l.ꝯxiſſe.hic all.⁊ Bar. in.l.cunctos populos.ſ.de ſumma tri.⁊ fid.catho.
b ¶ Statutū.No.ꝙ cōtrariū vr̄ voluiſſe gl.in.l.eū q.§.Julianus.ff.de cōſti.pec.⁊ vide Bal.in l.j.ſ.vbi ꝯue.qui certo loco dare ꝓmiſ.⁊ no. qđ in loco contractus,non in loco vbi res eſt dꝫ ſolui gabella.vt no. Bald.in.l.j.ſ.de cōtrahē.emp.per Bar in.l.cūctos ꝑpl'os.ſ.de ſum.tri.⁊ ſi.cath.Sal.

¶ Lex ſeptima.

Cum p eos. ¶ Procurator contrahere pōt,⁊ dꝫ ex eo agere,vel ꝓcuratorem ad agēdū cōſtituere ad petitionē domini.h.d.verſi.ſi vero.Nota.qđ ille qui cōtraxit nomine domini,tenetur ad poſtulationē eius agere,vel cōſtituere ꝓcuratorē Itē poteſt cogi quod remittat iura.ff.mād.l. Idemqꝫ.§.ſi cui.⁊ ita tꝫ hic gl.⁊ no.has practi c
1 cas.¶ †Quero,an domin⁹ poſſit agere vtili[c]
c ſine ceſſiōe:gl.dt qđ nō.In cōtrarium videtur. ff.de act.emp.l.Jul.§.ſi ꝓcu.Sol.aut ex tali cōtractu dominus obligatur:vt quia emit ꝓcurator predium:quod promiſit ꝓcuratorio nomine domini obligando,⁊ nō ſoluit:⁊ tūc domino q̄ritur vtilis ſine ceſſiōe,⁊ ratio eſt ipſa eqtas,⁊ ſicut vēditori ſtatim ⁊ imediate obligatur,ita vice verſa agere poſſit.vt no.ſ.eod. l.multum.in gloſ.magna.ibi.⁊ in dicta.l. Jul. d ⁊c.aut ex tali cōtractu nō obligatur dominus, vt qꝛ procura.in ipſo cōtractu,vel ante ſoluit pretium,⁊ tūc domino nō queritur actio vtilis ſine ceſſione,niſi in ſubſidium,ſicut in alijs contractibus,in quibus non oritur obligatio
d vltro citroqꝫ.¶ Item econtra[d] ſi inſtitor vendit merces domini,ſi quidem ꝓmittendo,dño queritur vtilis ex venditis ſtatim,ſi aūt tradēdo,nō queritur ſine ceſſione,niſi in ſubſidium: vt.ff.de inſti.l.j.in ſi.⁊ nunc ītelligis iſtū paſ-
2 ſuꝫ.¶ †Sꝫ quare eſt neceſſaria ceſſio:⁊ quare iſte circuitus:reſpō.ex dictis principijs inherentibus oſſibus cōtrahentium,⁊ ex regula q̄ e ponitur.in.§.alteri.⁊ ſicut planta que nō traſfertur remanet in ſuo loco,vbi immiſit radicem,⁊ ſicut vitis nō propagatur ex ſeipſa,niſi propagetur ab homine,ita in actiōibus contingit:⁊ qꝛ trāſlatio vtilium eſt alienatio q̄dā, ⁊ ideo reqrit factū hominis,id eſt ipſi⁹ actiōis
3 ceſſio.¶ †Sed pone,[e] dicit ſtatutū qđ đ quo-
e libet ꝯctu ſoluatur gabella,⁊ eſt ſoluta de contractu emptionis,an ſoluatur de cōtractu ceſſiōis:Reſpō.aut ceſſio eſt executio,ſiue exer- e citium illius cōtractus:vt quando procurator cedit dño:⁊ nō ſoluit̄ noua gabella:aut eſt cōtractus per ſe non oriens ex priori:⁊ tūc noua gabella debetur,quia vbi nouum factū,ibi noua obligatio:ſed vbi eſt vnū ⁊ idē factū,nō dicit̄ noua obligatio.vt.ff.de fideiuſ.l.ſi quis pro eo.§.ſi nummos.ff.locati.l.cum in plures.§.lege dicta.ff.de mino.l.emili⁹.⁊.ff.de ver.ob.l.cū ſtipulatus ſum mihi.Bal.

¶ Lex octaua.

Qui aliena. ¶ Si vn⁹ ex fratribus de pecunia cōmuni emit ſuo nomine: ſibi, nō alteri fratri dominium ac- f
f quirit.h.d.¶ Quid ſi non [f] apparet quo nomine emerit:Rñ.ꝑſumit̄ ꝓprio nomine emiſſe.ff.de ꝓbat.l.ſi pactū.¶ Quid ſi nō apparet cuius fuit pecunia:Rñ.preſumit̄ propria,niſi contrarijs coniecturis preſumatur alterius fratris:vel cōmunis vtriuſqꝫ:vt.j.arb.tute.l.ſi defunctus.⁊.l.ſi ventri.§.ſi.ff.đ priui.cre.⁊.j.de pig.l.fina.

¶ Lex nona.

Nihil. ¶ In contrahendo inter abſentes requiritur nūtius,vel epiſtola.h.d.Aduerte tamen,quod vbi procurator ꝯtrahit,ibi contrahitur inter ꝑſentes,non inter abſentes,nā inter abſentes nō ſunt niſi duo modi.ſ.per nuntium,⁊ epiſtolam.Fallit in māda-

hic dt id qđ Bal. ⁊ hic adde glo.in l.j.j.de bo.autho. in.poſ.⁊ i.l.ſi duo. ff.de cōſti.pecu.

¶ Utili.Uide gl. ſi.ſ.l.pri.Bar.in l.Jul.§.ſi ꝓc.hic alleg.⁊ vide not. p Bal.in.l.j.ſ.de teſt.tut.⁊ Bar.in l.ſolutū.§.p liberā.ff.de pig.act.⁊ in.l.poſſeſſio.§.ſi. ff.de acqui.poſſ.

¶ Itē ecōtra.No. limitationē.ad.l. j.de inſti.qꝛ ꝓcedit qñ inſtitor vēdidit:⁊ tradidit. ſecus ſi nō tradidit,qꝛ tunc vtilis transfert̄ in dñm ſine ceſſione,ſicut dr̄ in procuratore vēdicātis,⁊ vide Bal.in.l.j.đ exercito.ſ.

¶ Sed pone.Faciūt no.p Bar.in l.ſi.§.quoties.ff.đ publicanꝫ.⁊ ideo dt Bal.in.l.ij.j.đ iure emphy.ꝙ ſi ſoluta eſt gabella p ꝯctu principali,nō ſoluit̄ ꝓ penali acceſſorio.

¶ Sꝫ pone.dt ſtatutū.No.ſi ex ſtatuto ſoluit̄ gabella p ꝯctu,⁊ p ꝯtractu emptiōis fuit ſoluta,nō dꝫ ſolui ex ꝯctu emptionis,vid que no.ad Bar.ſ.qđ me.cā.in.l.cum te domus.vide pro iſto dicto Bal.in l.cū dotē.j.de iure do.And.Bar.

¶ Quid ſi.Uide Bar.in.l.cū ꝓponas.ſ.pro ſoc.

to.qui eſt actus vnius tantum.i.ſolius mãdatoris:⁊ ideo non requiritur nuntius:vel ep̄la ad ſubſtantiam mandati.ff.de procu.l.j.§.fi.

De rebus alienis non alienandis Rub.

1 Jus habere vẽdendi an quis preſumatur.
2 Quid in executore vltime voluntatis: ſi vendit,⁊ nõ poteſt probari quod fuerit executor vltime voluntatis.
3 Teſtes deponentes qđ Titius emit talẽ rẽ ſed non recordantur de pretio:vel quibus pactis ⁊c.an probent.

Lex prima.

SI preſidi. Emptor rei aliene tenetur reſtituere dño, niſi probet quo iure emit:vel niſi p̄ſcripſerit, quo caſu emptor ſecurus eſt:ſed venditor dño quondã tenet̃ ꝯdi.ad p̄tiũ.h.d.no. No. ꝙ lex iſta innuit qđ ille qui vendidit p̄ſumat̃ de iure vẽdidiſſe,niſi ꝓbet̃ iſta negatiua iuris.ſ.ꝙ nõ vẽdidit iuridice. Secundo no.ꝙ re preſcripta,pretium a vẽditore cõdicit̃,quaſi ſuccedat loco rei.
1 †Opp.ꝯ primũ dictũ,⁊ videt̃ qđ nõ p̄ſumat̃ qs ius habere vẽdendi:nõ enim preſumit̃ mãdatũ,nec authoritas in reb⁹ alieni,nõ eñi preſumit̃ quis habere offm̃ publicũ, nec priuatũ,niſi ꝓbet̃,nec eſſe creditor,niſi ꝓbet̃,imo p̄ſumit̃ qs officiũ nõ habere,nec ius in re aliena.niſi probet ſe habere:vt.ſ.de probat. l.ſiue poſidetis.⁊.ff.eodẽ.l.Jn exceptionibus. Sol.gl.ꝯcedit hoc,ſed Pet.dicit gl.verũ dicere ſuppoſito dñio tertij:ſed in dubio p̄ſumit̃ pro vẽdẽte, qđ aliquo iure vẽdiderit,ex quo erat in poſſeſſione,⁊ eã tradidit.facit qđ dixi in.l.ob maritorũ.ſ.ne vxor pro marito. Aduerte.quedam ſunt que habẽt dominiũ preſixũ ⁊ determinatũ a iure,vt iuriſdictiões,decime,⁊ ſimilia:⁊ tũc ali⁹ q̄ nominat⁹ a iure preſumit̃ ius non habere,vt in.c.ad decimas.extra de reſti.ſpo.lib.vj. Quedã ſunt que ita ſe nõ habẽt:q: dominia ſunt mutabilia:tunc p̄ſumitur pro eo qui contrahit cum poſſeſſore,⁊ pro auctore eius quo ad poteſtatẽ cõtrahendi,nõ dico ꝙ p̄ſumat̃ dñiũ, ⁊ hoc qñ cõtrahit tanquam dominus:ſed ſi tanquam officialis:tunc preſumit̃ non eſſe officialis,niſi probet,vt.l.prohibitũ.j.ð iure fiſc. lib.x. Similiter ſi tanquam creditor vendidit:tunc hoc docẽdum eſt
2 vt.ff.de proba.l.ante omnia. †Sed pone[a] qđ aliquis emit ab ali
a quo tãquam ab executore vltime volũtatis:⁊ lõgo tempore tenuit, heres vendicat,ille dicit bona fide ſe emiſſe:tñ non poteſt probare quod ille fuerit executor:querit̃ quid iuris:⁊ videtur qđ preſumat̃ malefidei.vel ſaltem temere emiſſe:nam ſaltẽ ſupina ignorãtia loco male fidei habetur,vel ſaltim loco errantis a iure:ergo nõ p̄ſumit: vt hic in gl. Jn contrarium videtur.ff.de vſu.ꝑ emp.l.fi.So.niſi probet ex aliquib⁹ cõiectuꝛis ſe fideliter credidiſſe illum executorẽ, puta quia hoc audiuit dici a pluribus honeſtis perſonis preſumit̃
3 eſſe male fidei,⁊ per cõſequens nõ p̄ſcripſiſſe iudicabo. †Denuo
b quero[b] ille qui dicit ſe preſcripſiſſe[c] ad probandum emptiõem indu
c cit teſtes,qui dicunt eũ emiſſe:ſed nõ recordantur quanto p̄tio,vel quibus pactis,vel quibus terminis,an probent titulum:⁊ videt̃ ꝙ non: quia non probãt eſſentialia tituli,ſi neſciunt ſubſtantiã pretij,
d que in pactis ⁊ terminis cõſiſtit:q: eſt pars pretij. Titulus aũt[d] nõ eſt aliud quam cauſa legitima,habens nomen propriũ:vt in cõtractibus nominatis,vel cõnexum,vt in cõtractibus innominatis:ſed iſte titulus requirit formalia ſua.ſic do vt facias,requirit ꝓbari do vt facias:nec ſufficit qđ teſtis dicat ſcio qđ dedit:ſed neſcio quare, id eſt an vt ei daret̃,aut fieret.factum enim integraliter probãdum eſt.vt no.ff.de infami.l.Lucius.ad hoc facit quod no.ꝑ Cy.j.de cõtrahend.⁊ commit.ſtipula.l.j. Jn contrarium videtur,quia p̄ſumit̃ quod equo pretio.ff.ð mino.l.ſi ex cauſa.§.nunc videndũ.in gl.equo termino.eo.ti.l. Emili⁹.So.duplex eſt pretiũ,ſcilicet accidẽtale:vt pactũ,⁊ non vitiat incertitudo de ponẽtium.de legat.ij.l.cũ pater. §.Meuio.⁊ ſubſtantiale,vt in pecunia numerata:⁊ adhuc dico idẽ. quia pretium duorũ numorum ſignificationem habet,⁊ valet vẽdi
e tio[e] quocunq; pretio:vt.l.ij.ſ.de reſcin.vẽ. Unde tertius nõ põt referre queſtionem de quantitate pretij:q: ſub qualibet quãtitate valet,niſi eſſet res minoris,vel eccleſie:⁊ tunc indiſcrete quãtitatis ꝓbatio non concluderet titulum efficacem,quod not. Scđa pars huius.l.reſpicit materiã.l.mater.ð rei vẽ.⁊ dic vt ibi dixi.⁊ cõſidera qđ vſucapiõe cõpleta,dño olim acqrebat̃ actio ex ḡnali eq̄tate.l.ſi ⁊
4 me ⁊ Titiũ.ff.ſi cer.pe. †Lz nõ ꝯſtet de ratificatiõe,vł lz olim reprobauerit ꝙ impedit natiuitatẽ actiõis negotiorũ geſtorũ.ff.ð ſolu.l.diſpenſatorẽ.hz locũ actio in factũ.de p̄ſcri.verb.l.quoties.Sz vſucapiõe nõ cõpleta,non eſt factus vẽditor locupletior:q: tenetur emptori de euictione.iđ nõ cõuenit̃ tanq̄ locupletor. Jtẽ nõ cõuenit̃ tanq̄ geſtor,q: geſſit negotiũ ꝓ ſe ⁊ nomine ꝓprio.⁊ nõ alieno.Sed Bar.dt ꝙ cõuenitur:q: dñs rei liberauit eũ ab euictiõe:⁊ ſic ratificãdo geſſit ei⁹ negotiũ ipſo geſtu. Sed aduerte,hic interdũ dñs ratificat vt dñs:⁊ tunc interim nõ tz ratificatio. Jnterdum vult eſſe de dñio ꝓcurator,⁊ ratificat tãq̄ geſtor vẽditoris.ne vẽditor teneat̃ de euictione:⁊ dt tũc verũ Bar.quatenus vtiliter facit. Jnterdum dubitatur:⁊ tũc creditur eſſe in animo ratificãtis, vt velit eſſe,non procurator:ſed vt dñs.arg.ff.de ſol.l.⁊ magis. Jtẽ aduerte.dicit gl. ꝙ ſi venditor habebat rẽ titulo oneroſo:nõ habebat locũ hec lex, qđ eſt verũ,ſi bona fide:ſed ſi mala,nõ patrocinat̃ titul⁹ ſibi:q: dolo deſijt poſſidere,⁊ ita teneas,ponẽdo caſum ꝙ lz vẽditor ſit male fidei: emptor tamẽ p̄ſcripſerat,qđ aliquo caſu nõ põt eſſe:vt in aut.male fidei.j.de preſcrip.lon.tempo.

1 Mulier poteſt habere ſigillum.

Lex ſecunda.

DJſtrahente. Uẽditio mariti ſigillantis ſigillo[f] vxoris,nõ officit vxori,
f que nõ nouit qđ ſigillaret̃.h.d. Quid ſi ex certa[g] ſcientia
g apponit qs ſigillũ, vel facit apponi: Rñ.ratificare vr̃.⁊ ſibi p̄iudicat, vt hic,a cõtrario ſenſu,qđ eſt multũ no.ꝑm gl.Sed cõtra hoc opp.ꝙ ẽt tũc ſibi nõ p̄iudicat.vt.l.Caius.ff.ð pig.act.Solu. qñq; ſigillũ apponit̃ ad apparẽtiã ꝓbationis,qñq; ad exñtiã alienatiõis.primo caſu nõ p̄iudicat.vt in ꝯrio.Scđo caſu bene p̄iudicat vt.ff.de pig.l.fideiuſſor.§.pater. Jn dubio vero diſtingue,vt no.i.d.l.
1 Cai⁹. †Et no.qđ mulier põt habere ſigillũ. Jtẽ nõ.ꝙ ſigillũ põt
h alij cõmitti:[h] ſz cauẽdũ eſt cui,⁊ illđ qđ facit cõmiſſari⁹ nocet ꝯmittẽti ſciẽti,lz ſe nõ ſubſcripſerit.⁊ eſt ar.qđ ſine ſubſcriptiõe ſigillũ p̄iudicat.de hoc.ff.de teſ.l.ad teſtiũ.§.ſi qs.⁊.l.cũ antiq̄tas.§.ſi.j.de teſt.

Heres

a Sed pone. Uide Bar.in.l.q fundũ.§.ꝓcurator.ff.de vſuc.ꝓ emp.
b Denuo q̄ro. Uide Lud.ro.ꝯſi.lxxxix.vbi cõſuluit ſm iſtud dictũ Bal.dixi in rub.de emp.⁊ vẽd.⁊ cõſului Ferrarie.
c Preſcripſiſſe. Dicit qđ ſolũ ſufficit ad cauſandũ iuſtũ errorẽ ti.putatiui iuxta no.in.l.Celſus.ff.de vſuca.⁊ hic adde qđ in ſimi.no.Cy.⁊ Bal.i.l.ſi p̄ſidi.i fi.j.ð do.aũ nup.⁊ optime bar.i.l.ſi duo.§.Marcellus.ff.de iureiur. in fi.Lu.ro.ꝯ.in l.ſciẽdũ.ff.de xb.obl.ſz Raph.ibi cõcordat cũ Bal.
d Titulus autẽ. Not.ꝙ non ſufficiat qđ teſtis dicat,Titius dedit ſempronio:ſz neſcio quare:vt probet̃ vẽditio,rõ eſt q: dubia ꝓbatio non releuat,vide Lu.Ro.in conſi.xxix.vbi alleg.dictum Bald.hic.And.Barb.
e Uenditio. L.ſi vſuſfruct.ff.de iure do.ſed cõtra Bal.facit.q: emptio potuit fieri vno nũmo,⁊ tunc non valuit.l.ſi qs ante.⁊ ibi Bart. ff.de acqui.poſſ. qui teſtes debent interpretari contra producẽtem.
f Sigillo. Uide Bar.in.l.que dotis.in fi.ff.ſol.matrimo.
g Quid ſi ex certa. No.qđ qui apponit ſigillũ,videt̃ confirmare,⁊ ratificare actũ,vide que no.in.l.fi.ſ.ꝙ cũ eo ⁊ Ang.⁊ Mod.in.l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ff.de ver.ob.⁊ que no.dicit Bal.i.c.j.in ij.col.in ver.ſigillo.de pace cõſtantie.vbi oino vide.⁊.c.ij.de fideiuſſ. per Jnn.⁊ no.in cle.inſtru.de ꝓcu.⁊ no.in.c.ij.ð fo.cõpe.in.vj.in nouel.vide Bal.in.l.Jn fraudẽ.§.j.⁊ in.l.tribun⁹.§.ij.ff.de teſt.mili.vbi eleganter loquit̃.vide omnino.⁊ in aut.ſi qua ꝑ calũniã.ſ.de epiſc.⁊ cle.⁊ vide qđ no.in.c.ij.de offi.or.in.vj.i ver.ſigillo.vbi litere ſigillate equiualẽt inſtr̃o publico.⁊ vide Jo.and.in addi.Spe.in tit.ð inſtru. edic.§.qm̃ igitur.⁊ qđ no.dixit Arch.ꝑ tex.in.c.ij.in ver.reuocari.ð procu.in.vj.qđ admittit̃ procu.ſiue literas habeat.vt eſt gloſ.fi.i.l.fi. j.de pac.ꝯuen.ſiue ſigil.vt.l.ſi ꝓcu.ff.mãd.⁊ ſequit̃.d.Dñicus ibi.⁊ vide tex.in.c.ij.de ſol.vbi eq̄parãt̃ litera ⁊ ſigillũ,⁊ vide tex.valde no. in iſta materia.i.l.ne ſatiſdatio.ff.rẽ ra hab.⁊ qđ no.Bal.in rub.ſ.de fide inſtr. Jtẽ per appoſitionẽ ſigilli vr̃ tradita poſſeſſio.tex.eſt in.l. qđ ſi neq;.ff.de peri ⁊ cõmo.rei vẽ.quẽ allegauit Bal.C.eo.i rub.⁊ in iſta materia vide opti.tex.in.c.ij.ð ſol.vide Ang.in.l.ꝯſentaneum.j. quomodo ⁊ qñ iudex.vbi delegatio ꝓbat̃ ꝑ ſolũ ſigillũ.alleg.Jnn.i c.qm̃ contra falſam.de ꝓba.⁊ dt eſſe no.ꝑ nuntio,vt ſi oſtẽdat ſigillũ,preſumatur nuntius.⁊ vide do.de Rot.deci.xxiij.vbi ſtatur ſigillo epiſcopi,nõ tñ in reſcriptis ap̄licis,vt ibi dicit̃:⁊ vide eos in deciſ.clxj.vbi optime loquit̃:⁊ plene per do.Ant.in.c.poſt ceſſiõem.de proba.vide qđ habetur in.c.cum olim.de offic.delega.vide Bald.in authen.dos data.C.de donat.ante nup.vbi dicit quod ex ſigillis ⁊ ſignaculis cognoſcitur res mercatorum.vide Dynum,⁊ Gulielmũ de ſuz.quos refert tenere in ſua compendioſa.i rubrica.xj.in vltima queſtione,vbi dicit quod ſignum quando ponitur in animali,ſi cõtradicit,facit preſumptionem,nõ probationẽ, alias de facili poſſet quis priuare aliquem dominio rei ſue,vide quod habetur in.c.tertio loco.de proba.vide Bald.in.l. coram.de offi.deleg.⁊ in.d.c.tertio loco.vbi pulchre loquit̃.⁊ in.c.iurauit.de ꝓba.⁊ vide eundẽ in.c. poſt ceſſionẽ,q: i.d.c.iurauit.⁊.c.tertio loco.nihil dicit.vide Lu.ro. cõſil.xxvj.inci.viſo themate.vide.c.ſignificauit.de ap.ꝙ non creditur ſigillo deputato ad aliud.
h Committi. Uide per Baldum.ſ.de fide inſtrumento.in.l.contractus.⁊ quod not.Bald.in.l.cum antiquitas.ad finem.hic allega.⁊ ꝑ Joan.fab in.§ poſſunt.inſtitu.de teſtã ordi.⁊ Bar.in.l.ad teſtium.§. ſi quis.ff.de teſta.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN